

CAPITOLUL ÎNTÂI

Despre vechimea spiței lui Gargantua

Pentru a vă lămuri pe deplin și cum scrie la carte asupra neamului, adică a spiței, din care se trage Gargantua, vă-ndemn să cercetați Marea Cronică pantagruелеască în care, mai mult decât atâta, veți afla și cum s-au ivit uriașii pe lumea asta, și cum, dintr-aceștia, fu scoborâtor direct Gargantua, tatăl lui Pantagruel.

Să nu vă fie însă cu supărare dacă pentru-nceput mă lipsesc de cronică, în ciuda faptului că Domniilor Voastre v-ar fi, poate, foarte plăcut să v-o amintesc, deoarece sunt unele istorii (cum spuneau și anticii Platon și Flaccus*) care, cu cât sunt mai povestite și repovestite, cu-atât sunt mai prețuite.

Vă pot spune numai că bine-ar fi ca fiecare să-și cunoască neamul atâta de temeinic precum este cunoscut cel al lui Gargantua, din cele timpuri și cele potoape până-n zilele noastre! Eu stau și mă gândesc uneori că mulți mai sunt astăzi împărați, regi, duci și alte astfel de mărimi care se trag din cine știe ce gropari ori cărauși, după cum, dimpotrivă, mulți sunt cerșetori pe la poduri, săraci și amărâți, care descind din vreun neam de mari domnitori și împărați, datorită uimitoarelor schimbări ale domniilor și-ale-mpărățiilor,

de la asirieni la mezi,

de la mezi la perși,

de la perși la macedoneni,

*de la macedoneni la romani,
de la romani la greci,
de la greci la francezi.*

Și, ca să vă-ncredințez că toate cele pe care vi le-am spus mai sus nu sunt scorneli, iată-mă, de pildă, chiar pe mine: eu cred că mă trag, neapărat, din vrun neam de rege sau de prinț, fiindcă nu s-a pomenit om să aibă mai mare dorință decât mine de a fi bogat, hrăpăreț și puternic, să nu muncesc, să trândăvesc toată ziua și s-o duc numai într-un chef și-o petrecere de să-i meargă vestea, întocmai ca și Măriile Lor capetele încoronate sau prietenii lor de neam!

Dar, întorcându-ne iară la oile noastre, adică la cele întâmplări pe care vi le povesteam, trebuie să vă spun că, prin mare minune și mare noroc, izvoarele despre vechimea spiței lui Gargantua ni s-au păstrat mai întregi decât oricare altele. Cronica pantagrulească a fost descoperită de Jan Audeau, într-o livadă a sa de pe lângă Gualleau, la vale de Măslin, către Narsay, într-o zi pe când avea oameni la lucru. Aceștia, desfundând cu sapa niște șanțuri astupate, dădură de-un mormânt de bronz, prăpăd de mare, atâta de lung, încât nu-i mai găsiră capătul, fiindcă se pierdea sub stăvilarele Vienei. Deschizându-l într-un anume loc, însemnat cu o cupă mare jur-împrejurul căreia era scris cu slovă etruscă: *Hic bibitur*, adică *Aici se bea*, găsiră nouă sticle, așezate ca popicele în Gasconia, dintre care sticla aflată în mijloc stătea pe-o cărticică groasă, unsuroasă, grea, gigea, drăguță, micuță, râncedă, mucedă, care mirosea mai tare, dar nu mai plăcut decât trandafirii. În ea era scrisă, cu litere mari, de cancelarie, povestea neamului lui Gargantua, nu pe hârtie, nici pergament ori în ceară, ci pe scoarță de ulm, într-atât de prăpădită de vechime însă, că din trei litere, abia de puteai desluși una.

Eu (cu toate că nevrednic) am fost chemat acolo și, înarmat cu feluri și felurimi de ochelari, folosind metoda prin care poți citi litere șterse, cum ne învață marele filosof grec Aristotel*, am tâlmăcit-o după cum puteți vedea.

CAPITOLUL AL DOILEA

Cum a fost purtat Gargantua unșpe luni în pânțele mamei sale

Grandgousier era la vremea sa om tare vesel, voios și pus pe șoții și petreceri, plăcându-i să bea zdravăn, mai dihai decât oricare om care s-a mai ivit de-atunci pe lume, și plăcându-i, de asemeni, grozav, să-nfulece sărături. De-aceea, nu i se sfârșeau niciodată proviziile de șunci de Maiența și de Baiona, de limbi de bou afumate, de cârnați și de pastramă de vacă (pe care-o mânca numai cu muștar) pentru vreme de iarnă, de icre tescuite, de salamuri și multe altele câte-or mai fi fost.

Când ajunse la sorocul bărbăției, își luă și el, ca fiecare, nevastă: pe Gargamela, fiica regelui Fluturașilor, fată frumușică, drăgălașă la chip, care, rămânând grea, născu un copil abia într-a unșpea lună, lucru de care nu trebuie să vă mirați atâta, căci s-au văzut pe lume și minuni mai mari. Unsprezece luni, ba chiar și mai mult, pot să-și ducă femeile plodul, mai ales când e cine știe ce făptură deosebită care, la vremea ei, trebuie să săvârșească mari isprăvi. La fel zice și Homer* că odrasla zeului mării, Neptun, se născu abia într-a douășpea lună, căci, după cum arată Aulus Gellius*, atâta timp i se cuve-nea măreției lui Neptun, pentru ca pruncul să fie desăvârșit plămădit. Pentru aceeași pricină, Jupiter, părintele zeilor, făcu să ție patrușopt de ceasuri noaptea în care odrăsli împreună cu Alcmena pe Hercule*, cel care curăță lumea de dihanii și de tirani.

Domnii pantagrueliști mai bătrâni, sprijinindu-se pe tratatele unor oameni vestiți ca Hipocrate*, Pliniu*, Plaut*, Marcus Varro* și mulți alții, au întărit ce vă spun eu și-au făcut cunoscut nu numai că e cu puțință, dar că e și recunoscut de lege ca un copil să fie născut de femeie după unșpe, douășpe luni de la moartea bărbatului ei.

Dar să lăsăm poveștile și să vă spun în ce chip și-n ce împrejurare anume născu Gargamela prunc, iar dacă nu-mi dați crezare, atunci, iertată fie-mi vorba, naiba să vă ia!

CAPITOLUL AL TREILEA

Despre împrejurarea în care se nascu Gargantua

Așadar deci, lucrurile s-au petrecut întocmai cum vă spun: a treia zi a lunii lui Făurar, sau februarie cum i se mai spune, tocmai se întâmplase ca Gargamela să se cam strice la stomac din niște bârhaie de râncaci pe care le înfulecase cu prea multă poftă și cam pe nemestecate.

Bârhaiele sunt mațe groase de râncaci.

Râncaci li se zice boilor jugăniți, nutriți la iesle și în pășune de otavă.

Pășunile de otavă sunt acelea ce se cosesc de două ori pe an. Grandgousier, care, v-duceți aminte, era mare mâncău, tăie de lăsa-ta-secului, în anul acela, șazășapte de mii paișpe boi de-aceștia, cu gândul să-i pună la sare și să-i facă pastramă pentru la primăvară, ca să aibă, vezi Doamne, nițică sărătură, să-i deschidă pofta de mâncare și, mai ales, de băutură. Boii buni, grași, gustoși, de-ți lingeai degetele, dar păcatul mare e că, să-l faci și pe dracu-n patru, carnea tot nu poți s-o ții multă vreme, că se strică. Ceea ce lui Grandgousier i se păru culmea necuviinței. La urma urmei, gândi el: „Mai bine mațe crăpate, decât bucate stricate”, drept care se hotărî să facă de petrecanie la tot sodomul acela de carne. Își pofți în acest scop toți vecinii, orășeni și săteni, toți băutori destoinici, strașnici meseni și vrednici jucători de popice.

Și la această cinstită petrecere, Grandgousier, ca om de omenie și ca gazdă ce se afla, chefua cu foc și porunca să meargă toate strună, străchinile să geamă de bucate, iar paharele să dea pe dinafară de pline.

Ce e drept nu-i păcat, Gargamelei, nevستی-sii, ținând seama că i se apropia ceasul, îi zicea mereu, căutând s-o mai ție de la mâncare:

– Ci nu te mai îndesa așa, femeie, că acum îți vine ceasul.

Dar el zicea, el auzea.

Cu toate mustărările, Gargamela mănca șaișpe hârdaie, două bu-toiașe și vreo șase coșcogeamite oale pline cu cărnăraie. Vă-nchipuiți ce era în burta ei!

Iar mesenilor nu le mai tăcea gura; n-aveau ei din fire limba prea-nnodată și le-o mai dezlegase și bunătatea de vin pe care, gâl-gâl, îl turnau neconținut pe cel gât. Căci era o călăreală pe clondire, o alergătură pe șunci, o zburătăceală pe cofăiele și-un clinchet pe ploști, iar pe ei doar ce-i auzeai:

– Trage-i!

– Bea-o!

– Toarnă-mi!

– Botează-l cu apă!

– Mai omenește-mă c-un pahar!

– Ce-o fi fost mai întâi? Vinul ori setea?

Și câte și-or mai fi spus, că cine le mai știe nu le spune.

În timp ce se chefăluiau ei așa, pe Gargamela numai ce-o apucă niște dureri pe la mijloc și pe la pânțele. Grandgousier, când o auzi cum se vaietă, sări numaidecât și merse de-o-mbărbătă.

Îi spuse și el ce se pricepu și ce se spune de obicei în asemenea împrejurări:

– Ai curaj, durerile trec și pe urmă mai mare dragul de ce mândrețe de copil o să ai, că din necazul ăsta de scurtă durată nici aduce-re-aminte n-o să mai rămâie măcar...

Gargamela mai țipă ce mai țipă, îl mai ocări pe Grandgousier – că numai el era de vină de toată patima ei –, iar până la urmă născu și

ea, ce e drept nu ca toate femeile, căci copilul își făcu intrarea în lume pe urechea stângă a mămă-sii, dar, cum-necum, născu.

Tare mă tem că nu prea credeți ce vă spun eu despre această născare. Nu vreți să credeți, eu n-am ce vă face! Orișicum, să știți: un om cumsecade, un ins cuminte, crede întotdeauna ce i se spune și mai ales ce e scris în cărți. Popii de la Sorbona* nu spun ei, oare, că temeiul tuturor lucrurilor de necrezut e tocmai credința? Și, adică, dacă asta a fost voia Domnului, mai cutezați a vă-ndoi? Păi, dac-ar vrea el, femeile ar face de-aci-nainte copiii pe ureche!

Bachus* nu s-a-ntrupat din coapsa lui Jupiter?

Sfarmă-Piatră nu se născu din călcâiul mă-sii?

Papă-Muscă din cipicul doicii? Și-așa mai departe.

Și încă ce v-ați mai mira dacă v-aș vorbi de toate nașterile ciudate câte-au fost pe lume! Dacă nu mă credeți, n-aveți decât să-l citiți pe Pliniu.

Dar poate că voi, bănuitori cum sunteți, n-o să credeți nici ce-am să vă spun despre minunatul prunc, căci acesta, de cum ieși la lumină, nu țipa ca alți copii: „Au, au! Ua, ua!”, ci zbieră cât îl ținură băierile: „Bea! Bee! A bea! Aș bea!”, parc-ar fi pofțit pe toată lumea să se-ndemne la un păhărel. Și-atât de tare strigă, încât se-auzi în tot ținutul, de la Buți la Băuți și pân' la Bibăuți. Cumătrul Grandgousier, bând și petrecăluindu-se cu ceilalți, auzi chiotul fioros ce-l slobozi feciorul său: „Bea, bee! A bea!” și zise: „Că mare-ți mai e beregata! Ești mare *gâlgan tu! A!*”, vorbe care, îmbinate în anume fel în limba lor de baștină, făcură să i se pună copilului numele Gargantua, ceea ce plăcu și fu încuviințat și de prunc, și de mamă-sa; iar lui, pentru a-l împăca, îi dădură să gâlgâie o dușcă bună.

CAPITOLUL AL PATRULEA

Cum fu dădăcit, îmbrăcat și gătit Gargantua în frumoasa lui pruncie

Gargamela se dovedi a fi destul de lăptoasă, căci, după mărturia ce ne-a fost lăsată de niște filosofi ai vremii, care-au studiat îndeaproape problema, ea ar fi dat tocmai bine o mie patru sute două butii de cele mari și nouă ocale de lapte pe deasupra, la un alăptat. Faptul a fost declarat de teologii de la Sorbona drept scandalos, de necrezut și mirosind chiar a erezie! Dar nemaipomenitului Gargantua se dovedi a nu-i fi de ajuns laptele maică-sii și, cum în tot ținutul nu se putu găsi doică să-l poată mulțumi, pentru alăptare i se dădură șapte mii nouă sute treișpe vaci dintre cele mai bune.

Și crescua el așa, până la un an și zece luni, în care timp, urmând sfatul medicilor, ai lui începură a-l plimba într-o teleguță frumoasă trasă de boi. Și-ți venea să-l mănânci, atâta era de frumușel: avea o nutrișoară drăguță și nostimă foc și-aproape opșpe guși. Și unde pui că nu plângea mai deloc; un singur păcat avea, și anume că făcea cam des pe el, aceasta nu numai datorită faptului că astfel era el croit de la natură, dar și pentru că, prunc așa cum era, trăgea cam mult la măsea. Nu i se dădea să sugă însă din sticla cu vin niciodată fără pricină. Dacă se-ntâmpla să fie îmbufnat, supărat, morocănos ori posac, dacă tropăia, scâncea ori se sclifosea, cum îi aduceau de băut, se potolea, tăcea din gură și era iar vesel și bine dispus.